

B”H

Likkutei Sichos Source Sheet

Volume 15 | Vayigash | Sicha 2

א

(1) פרשתינו מ"ז, ב'.

וּמִקְצֵה אָחָיו לָקַח חֲמִשָּׁה אַנְשִׁים וַיִּצְגֵם לִפְנֵי פַרְעֹה:

And from among his brothers he took five men, and he presented them before Pharaoh.

(2) רש"י

ומקצה אחיו: מן הפחותים שבהם לגבורה שאין נראים גבורים, שאם יראה אותם גבורים יעשה אותם אנשי מלחמתו. ואלה הם ראובן שמעון לוי יששכר ובנימין, אותם שלא כפל משה שמותם כשברכם, אבל שמות הגבורים כפל (דברים לג ז) וזאת ליהודה שמע ה' קול יהודה, (דברים לג כ) ולגד אמר ברוך מרחיב גד, (שם כג) ולנפתלי אמר נפתלי, (שם כב) ולדן אמר דן, (שם יח) וכן לזבולן, (שם כד) וכן לאשר. זהו לשון בראשית רבה (צה ד) שהיא אגדת ארץ ישראל. אבל בתלמוד בבליית שלנו מצינו שאותם שכפל משה שמותם הם החלשים ואותן הביא לפני פרעה, ויהודה שהוכפל שמו לא הוכפל משום חלשות, אלא טעם יש בדבר כדאיתא בבבא קמא (צב א), ובברייתא דספרי שנינו בה בזאת הברכה (ספרי שנד) כמו תלמוד שלנו:

And from among his brothers: From the most inferior of them in regards to physical strength, [i.e., those] who did not appear strong, for if he [Pharaoh] recognized them as being strong, he would make them his warriors. They are the following: Reuben, Simeon, Levi, Issachar, and Benjamin, those whose names Moses did not double when he blessed them (Deut. 33), but the names of the strong ones he doubled, [as follows:] “And this is for Judah...Hear, O Lord, the voice of Judah” (Deut. 33:7). “And regarding Gad he said, ‘Blessed be He Who granted space to Gad’ ” (ibid. 20). “And regarding Naphtali he said, ‘Naphtali’s wishes shall be well satisfied’ ” (ibid. 23). “And regarding Dan, he said, ‘Dan is a young lion’ ” (ibid. 22). And so on for Zebulun (ibid. 18), and for Asher (ibid. 24). This is a quotation from Genesis Rabbah (95:4), which is the Aggadah of Eretz Israel. In our Babylonian Talmud, however, we find that those whose names Moses doubled were the weak ones, and it was they whom he brought before Pharaoh. As for Judah (the sixth one), whose name was doubled, however, it was not doubled because of weakness, but there is a[nother] reason for it, as is stated in Baba Kamma (92a). In the Baraita of Sifrei , in

“Vezoth Haberachah” (354) we learn as in our Talmud. [I.e., the Sifrei identifies the five brothers as does the Talmud, namely that the five brothers were Gad, Naphtali, Dan, Zebulun, and Asher.]

Other contexts, where Rashi takes a more definitive stance.

3 רש"י וזאת הברכה, ל"ג, י"ח

ולזבולן אמר: אלו חמשה שבטים שבירך באחרונה זבולן גד דן נפתלי ואשר כפל שמותיהם לחזקם ולהגבירם, לפי שהיו חלשים שבכל השבטים, הם הם שהולך יוסף לפני פרעה, שנאמר (בראשית מז, ב) ומקצה אחיו לקח חמשה אנשים, לפי שנראים חלשים ולא ישים אותם לו שרי מלחמתו:

And to Zebulun he said: These five tribes whom [Moses] blessed last, namely, Zebulun, Gad, Dan, Naftali and Asher, have their names repeated [e.g., “And of Zebulun he said: Rejoice, Zebulun...”], in order to instill them with strength and power, for they were the weakest of all the tribes. And indeed [for this reason,] they were the ones Joseph introduced to Pharaoh, as it is said, “And from among his brothers, he took five men” (Gen. 47:2). [Joseph took these brothers and not the others,] because they looked weak, so that Pharaoh should not appoint them as his war officers. — [B.K. 92a]

4 רש"י מטות ל"ב, י"ז

לפני בני ישראל: בראשי גייסות, מתוך שגבורים היו, שכן נאמר בגד (דברים לג, כ) וטרף זרוע אף קדקד, ואף משה חזר ופירש להם באלה הדברים (דברים ג, יח) ואצו אתכם בעת ההיא וגו' חלוצים תעברו לפני אחיכם בני ישראל כל בני חיל. וביריחו כתיב (יהושע ו, יג) והחלוץ הולך לפניהם, זה ראובן וגד שקיימו תנאם:

before the children of Israel: At the head of the troops, because they were mighty warriors, for concerning Gad it says, “tearing the arm [of his prey, together] with the head” (Deut. 33:20). Moses too, explained this to them a second time in [the portion of] Eleh Hadevarim: “And I commanded you at that time saying, “...pass over, armed, before your brothers, the children of Israel, all who are warriors” (ibid. 3:18), and concerning Jericho it is written, “the armed force went ahead of them” (Josh. 6:13). These were [the tribes of] Gad and Reuben, who were fulfilling their condition.

5 רש"י ס"פ דברים

לפני אחיכם: הם היו הולכים לפני ישראל למלחמה, לפי שהיו גבורים ואויבים נופלים לפניהם, שנאמר (דברים לג, כ) וטרף זרוע אף קדקד:

[pass over, armed] before your brothers: They would go in front of the [other] Israelites to battle, because they were mighty, and the enemies would fall before them, as it is said [of Gad], “He tears the arm together with the crown” (Deut. 33:20).

ד

6 וישלח ל"ד, כ"ה

וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם פְּאֻבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי־בְנֵי־יַעֲקֹב שְׁמַעוֹן וְלוֹי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֵאוּ עֲלֵיהֶם עֵיר בָּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל־זָכָר:

Now it came to pass on the third day, when they were in pain, that Jacob's two sons, Simeon and Levi, Dinah's brothers, each took his sword, and they came upon the city with confidence, and they slew every male.

(7 כ"ו)

וְאֶת־חַמּוֹר וְאֶת־שָׁכֶם בְּנֵי הַרְגֵל לְפִי־חֶרֶב וַיִּקְחוּ אֶת־דִּינָה מִבֵּית שָׁכֶם וַיֵּצְאוּ:

And Hamor and his son Shechem they slew with the edge of the sword, and they took Dinah out of Shechem's house and left.

(8 ל"א)

וַיֹּאמְרוּ הַכְזֹנֶה יַעֲשֶׂה אֶת־אָחוֹתֵנוּ:

And they said, "Shall he make our sister like a harlot?"

(9 רש"י, ל"ח, א')

ויהי בעת ההוא: למה נסמכה פרשה זו לכאן, והפסיק בפרשתו של יוסף, ללמד שהורידוהו אחיו מגדולתו כשראו בצרת אביהם, אמרו אתה אמרת למכרו, אלו אמרת להשיבו היינו שומעים לך:

Now it came about at that time: Why was this section placed here, where it interrupts the section dealing with Joseph? To teach us that his (Judah's) brothers demoted him from his high position when they saw their father's distress. They said, "You told [us] to sell him. Had you told [us] to return him, we would have obeyed you." [from Tanchuma Buber, Vayeshev 8]

(10 רש"י ריש פרשתינו)

כי כמוך כפרעה: חשוב אתה בעיני כמלך זה פשוטו. ומדרשו, סופך ללקות עליו בצרעת כמו שלקה פרעה על ידי זקנתי שרה על לילה אחת שעכבה. דבר אחר מה פרעה גוזר ואינו מקיים, מבטיח ואינו עושה, אף אתה כן, וכי זו היא שימת עין שאמרת לשום עינך עליו. דבר אחר כי כמוך כפרעה אם תקניטני אהרוג אותך ואת אדוניך:

for you are like Pharaoh: You are esteemed in my eyes like Pharaoh, this is its simple meaning. Its midrashic meaning is, however: You will ultimately be punished with צָרַעַת because of him, just as Pharaoh was punished because of my great-grandmother Sarah for the one night that he detained her (Gen. 12:17). Another explanation: Just as Pharaoh issues decrees and does not carry them out, makes promises and does not fulfill them, so do you. Now, is this the "setting of an eye," concerning which you said [that you wanted] "to set your eye upon him" ? [See verse 21.] Another explanation: For like you, so is Pharaoh-if you provoke me, I will kill you and your master. [From Gen. Rabbah 93:6]

(11 פרשתינו מ"ד, כ').

וַנֹּאמֶר אֶל־אֲדֹנָי יִשְׁרָאֵל אֲבִי זָקֵן וְיָלֵד זָקָן וְאֶתִּי קָטָן וְאֶתִּי מֵת וַיִּוְתֵר הוּא לְבִדּוֹ לְאִמִּי וְאֶבְיִי אֶהְיֶה:

And we said to my lord, 'We have an old father and a young child of his old age, and his brother is dead, and he is left alone of his mother, and his father loves him.'

(12 מקץ מ"ב, ד').

וְאֶת־בְּנֵימִין אֶתִּי יוֹסֵף לֹא־שָׁלַח יַעֲקֹב אֶת־אֶתְּיו כִּי אָמַר פֶּן־יִקְרָאָנוּ אֶסּוּן:

But Joseph's brother, Benjamin, Jacob did not send with his brothers, because, he said, "Lest misfortune befall him."

(13) ויחי מ"ט, ז'

אָרוּר אַפְסֵם כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ אַחֲלָקֶם בְּיַעֲקֹב וְאֶפְיָצֶם בְּיִשְׂרָאֵל:

Cursed be their wrath for it is mighty, and their anger because it is harsh. I will separate them throughout Jacob, and I will scatter them throughout Israel.

י'

(14) לך בתחילתו

וְאֶעֱשֶׂה לְגוֹי גָדוֹל וְאֶבְרַכְךָ וְאֶגְדָּלְךָ שְׁמֹךָ וְהָיָה בְרָכָה:

And I will make you into a great nation, and I will bless you, and I will aggrandize your name, and [you shall] be a blessing.

(15) וירא כ"ב, י"א

וַיִּקְרָא אֱלֹהֵי מַלְאָךְ יְהוָה מִן־הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם | אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הֲנִנִּי:

And an angel of God called to him from heaven and said, "Abraham! Abraham!" And he said, "Here I am."

(16) רש"י

אברהם אברהם: לשון חבה הוא שכופל את שמו:

"Abraham! Abraham!": This is an expression of affection, that He repeated his name. — [from Tos. Ber. ch. 1, Sifra Vayikra ch. 1]

ז'

(17) ב"ק, ו', ב'.

כשהזיק חב המזיק חב המזיק חייב המזיק מיבעי ליה אמר רב יהודה אמר רב האי תנא ירושלמי הוא דתני לישנא קלילא

§ The mishna states: And when a component of any of these categories causes damage, the owner or generator of the component that caused damage is obligated [hav] to pay restitution with best-quality land. The Gemara asks: Why does the tanna of the mishna use the unusual expression: The one liable for the damage is hav to pay? He should have used the more standard expression for liability: The one liable for the damage is hayyav to pay. The Gemara explains: Rav Yehuda said that Rav said: This tanna is a Jerusalemite, who teaches using a light and concise formulation, as hav is more concise than hayyav.

ח

18) רמב"ם בהקדמתו לפיה"מ (ד"ה אחר כן ראה להסתפק)

במשנה דבר קצר וכולל עניינים רבים...

The Mishna is written succinctly, and one sentence can include many details.